

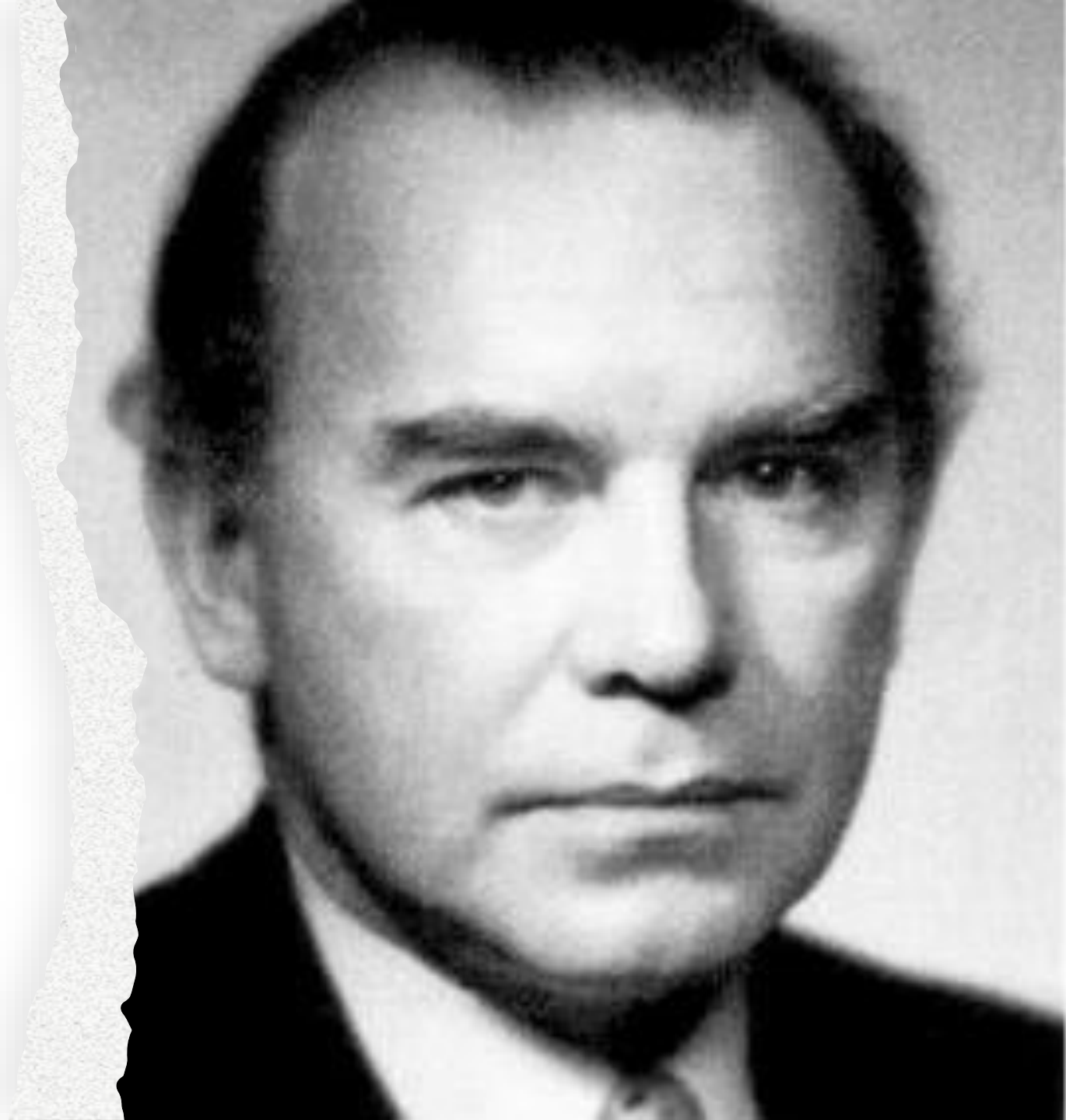
Kliniska fysiologins dag 11 mars

på Torgny Sjöstrands födelsedag
Vem var det?

Torgny Sjöstrand

den kliniska fysiologins
fader

föddes den 11 mars 1907

Torgny Sjöstrand

Växte upp i Stockholm

Visste redan som barn att han ville bli läkare

Idrottade mycket under uppväxten (friidrott, mångkamp)

Började plugga medicin på Karolinska institutet 1927

Under tredje studieåret fick han en lungblödning, pga. tuberkulos, vilket ledde till flera avbrott i studierna och sanatorievistelser i Sverige och utomlands

Under sanatorievistelserna läste han bland annat litteratur inom fysiologi men också Sigmund Freuds samlade skrifter

Gifte sig 1936 med läkaren Inga-Greta Paulson

Torgny Sjöstrand

Disputerade 1935, "On the principles for the distribution of the blood in the peripheral vascular system"

Medicine licentiatexamen 1936

Sökte och fick en docentur i patologisk fysiologi 1936 vid KI, trots mothugg från bland annat rektorn

Fick ett Rockerfellerstipendium 1937, studerade i Cambridge, Philadelphia och Köpenhamn under ett drygt år

Åter på KI var det svårt att komma vidare inom ämnet patologisk fysiologi

Jobbade som underläkare inom invärtesmedicin på Serafimerlasarettet 1940-41

På det nybyggda Karolinska sjukhuset inrättades, knutet till medicinkliniken, ett kliniskt fysiologiskt laboratorium och Torgny Sjöstrand blev dess första föreståndare/laborator från 1942

Torgny Sjöstrand

Grundade specialiteten klinisk fysiologi, ägnande mycket av sin yrkesverksamma tid till att utveckla specialiteten

Verkade under 40-talet för att laboratoriet på KS skulle vara självständigt, ej under medicinkliniken, och i slutet av 40-talet blev det så och Torgny blev dess överläkare

Klinisk fysiologi blev då även ett självständigt akademiskt ämne med en egen undervisningsinstitution på KI

1956 blev han professor i klinisk fysiologi

Klinisk fysiologi blev under 50-talet ett eget undervisningsämne i läkarutbildningen och erkänd som en klinisk specialitet.

Riktlinjer för införande av klinisk fysiologi vid landets sjukhus fastställdes av medicinalstyrelsen 1955

Torgny Sjöstrand

Var under andra världskriget forskningsledare i gengasrådet, som skulle undersöka om exposition för gengas i låga doser under lång tid kunde orsaka kronisk förgiftning. För att undersöka detta behövde man kunna mäta CO (kolmonoxid)-expositionen hos personer som sysslade med gengas.

Utvecklade då tillsammans med civilingenjör Lindelöf en känslig mätcell, "CO-apparaten", för mätning av CO-halten i andningsluften.

Denna apparat använde Torgny senare i andra forskningsprojekt, för mätning av blodvolym, och användes även i kliniskt bruk.

Vid dessa projekt upptäckte Torgny att CO bildas endogent i kroppen, vid nedbrytning av hemoglobin.

I sitt arbete på laboratoriet för klinisk fysiologi var Torgny med och utvecklade flera olika metoder inom klinisk fysiologi.

Fortsatte även med studier kring fördelning och reglering av blodvolym i kroppen, det tema som han tidigare disputerat på.

Torgny Sjöstrand

Genomförde studier, efter initiativ från facket, i början av 40-talet, på arbetare vid Rönnskärsverket (smältverk) i Skelleftehamn där många klagade på andningsbesvär

Utredningen av arbetarna visade på lungförändringar och slemhinneförändringar i övre luftvägar sannolikt pga. hög arsenikkoncentration i luften i smältverket.

Utvecklade, för denna utredning, ett kliniskt praktiskt användbart arbetsprov, som sedan komma att utvecklas ytterligare framöver

Även Torgnys idrottsintresse bidrog i utvecklingen av arbetsprovet.

Blev under 40-talet den första föreståndaren för Riksidrottsförbundets idrottspoliklinik som inrättades vid Stockholms stadion

Var vetenskaplig rådgivare till TV-programmet "Träna med TV" (60-talet)

Torgny Sjöstrand

Dekanus för medicinska fakulteten vid KI 1966-69,
inrättade då Sveriges första forskningsetikkommitté.

Gick i pension 1973

Som pensionär ägnade han sig åt vetenskapsfilosofi och
vetenskapshistoria

Dog 10 juni 1987

Källor:

- <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=5998>
- Boken "Klinisk fysiologi, dåtid, nutid och framtid",
Lindell et al